

LIBRIS

We know
books

Povești nemuritoare

volumul **3**

CUANTIS

București
2024

Apoi omul s-a dus acasă. Și d-atunci ursul a pierdut
stăpânirea lumii.

*Din volumul „URSUL PÂRCSLAB” ediția a II-a,
îngrijită de CORNELIU BĂRBULESCU*

CUPRINS

MIHAI EMINESCU	
Călin Nebunul	5
G. CATANĂ	
Povestea lui Pantilie	23
IOAN POP-RETEGANUL	
Măr și Păr	38
IOAN POP-RETEGANUL	
Stan Bolovan	74
I.C. FUNDESCU	
Spaima zmeilor	85
IOAN POP-RETEGANUL	
Zâna apelor	103
IOAN POP-RETEGANUL	
Toarceți, fete, c-a murit Baba-Cloanța	123
MIRON POMPILIU	
Ileana Cosânzeana, din cosiță floarea-i cântă, nouă împărății ascultă	136
POVESTE POPULARĂ	
Cerbul și iepurele șchiop	186
POVESTE POPULARĂ	
Ursul și omul	189

Călin Nebunul

ERA ODAT-UN împărat ș-avea trei fete, și erau așa de frumoase, la soare te puteai uita, da la dânsle ba. Acu, cele două erau cum erau, da cea mijlocie nici se mai povestește frumusețea ei. Acu, câți feciori de-mpărați și de ginarari a cerut-o, împăratul n-a vrut să le deie.

Acu-ntr-o sară, a venit trei tineri și le-o cerut, da el n-o vrut să le deie. Acu, ei o ieșit afară și unul dintr-înșii o prins a fluiera, cât s-o făcut un nor mare și nu s-o mai văzut nici ei, nici fetele, le-o răpit.

Acu-mpăratul a scos veste-n țară, că cine o găsi fetele, li dă de nevestă. Acu-n satul cela a-mpăratului era un om ș-avea trei flăcăi. Doi erau cum erau, da unu era prost, ședea-n cenușă și-l chema Călin Nebunul. Ș-o zis acei doi frați:

– Haidem și noi să căutăm fetele-mpăratului.

Da Călin o zis:

– Hai și eu cu voi.

Și cei doi o zis:

– Hai. Și-mpăratul o zis că care s-o porni după fete, li dă bani de cheltuială și straie de primeneală. Acu, ei au făcut un arc ș-o zis că unde l-a zvrli, până unde-o ajunge, acolo să poposească. O aruncat cel mare ș-o mers vo două zile ș-o ajuns. O aruncat și cel mijlociu și tot așa degrabă o ajuns. Da când o aruncat Călin Nebunul, o mers trei luni de zile, zi și noapte, și de-abia o ajuns.

Acu, ei mergând pe drum, o găsit și cremenea și amnaru. De-abia o avut cu ce ațâța oleacă de foc. Ș-o zis așa ei între ei, că să păzească focul unul din ei cât or dormi ceilalți doi, că dacă s-o stinge focul, îi taie capul celui ce-a păzi dintr-înșii. Acu, s-o culcat cei doi și cel mare o rămas să păzească. Pe la miezul nopții, s-o auzit un vuiet grozav. Era un zmau cu trei capete.

– Cum ai putut să-mi calci moșiile de la tată-meu, făr' de voia nimănu? Hai la luptă!

– Hai!

Și s-o luptat ei, s-o luptat pân-acu l-o omorât pe zmau, și o făcut din capetele lui trei căpiți de carne. Acu se trezesc cei doi:

– Uite, voi ați dormit, da eu uite ce lupt-am avut.

Acu, a doua noapte, cel mijlociu era să stea de strajă. Iar pe la miezul nopții, se aude-un vuiet.

– Cum ai putut să-mi calci moșiile lui tată-meu, fără voia nimănu?

Aista era cu patru capete.

– Hai la luptă!

– Hai!

Și l-o omorât și pe acesta, ș-o făcut patru căpiți de carne din capetele lui. Acu, când s-o trezit ei, o-nceput să-i deie de grijă lui Călin Nebunul ca să păzească bine focul. Acu, el a treia noapte era să fie. Acu, iar pe la miezul nopții s-auzi un huiet mare. Un zmau era, cu opt capete.

– Hai! zice Călin Nebunul, că și zmaul era năzdrăvan și știa de dânsul, hai la luptă!

– Hai!

Cât se luptă, se luptă, cât de cât să nu se deie zmaul. I-o tăiet Călin Nebunul o ureche, ș-o picat o picătură de sânge, ș-o stins focul. Ș-așa prin întuneric s-o-nceput ei a lupta, și-n sfârșit, l-o omorât Călin Nebunul ș-o făcut opt căpiți de carne.

Acu, ce să facă el? Foc nu-i. S-o luat el și merge așa supărat prin pădure, ș-o ajuns la un copac nalt și s-o suit în vârful lui, ș-o văzut în depărtare o zare de foc. Scoboară el și se pornește s-ajung-acolo și-ntâlnește un om pe drum.

- Bună noapte!
- Mulțămesc d-tale.
- Da cine ești d-ta?
- Eu îs De-cu-sară.

Călin Nebunul l-apucă și-l leagă de-un copac, cot la cot. Mai merge el o bucată bună și mai întâlnește un om.

- Bună noapte!
- Mulțămesc d-tale.
- Da cine ești d-ta?
- Eu îs Miezul-noptii.

Ia și pe acela și-l leagă iar de-un copac. Mai merge el înainte și mai întâlnește un om.

- Bună noapte!
- Mulțămesc d-tale.
- Da cine ești d-ta?
- Eu îs Zori-de-ziuă.

Îl leagă și pe acela. El i-o legat, că lui i-era frică să nu se facă ziua.

În sfârșit, ajunge el acolo. Acolo era o groapă mare și-un cazan c-o pereche de chirosteie mari, și-ntr-însul fierbea vo două-trei vaci, și-mprejurul chirosteielor se cocea o turtă. Și-mprejurul ei dormeau doisprezece zmei și două zmeoaice, mamele lor.

Acu, Călin Nebunul ia vo doi tăciuni într-un hârb și-un cărbune-n lulă și plecând, însă, i-a venit așa o miroznă de bună din demâncat, și luând o bucățică, a curs apă clocotită pe urechea unui zmau, și el o țipat strașninc, că toți s-o trezit și l-au prins pe Călin Nebunul. Și-o vrut să-l omoare, și el o zis:

– Mă rog domniilor-voastre, lăsați-mă că sunt om sărac.

Dar ei o zis așa:

– Dacă tu ne-i aduce pe fata-mpăratului Roșu, noi te-om lăsa.

Da el o zis:

– Da de ce n-o luați d-voastră, că sunteți mai mulți și mai tari?

– Da noi suntem duhuri necurate și-mpăratul are un cucoș și-un cățel. Noi, când ne-apropiem de palatul lui, cucoșul cântă și cățelul bate, și noi trebuie să fugim. Da tu-i putè mai bine, că ești om pământean.

Da Călin Nebunul, viclean:

– Haideți și d-voastră cu mine, că-s eu om pământean și cățelul n-a bate, nici cucoșul n-a cânta.

Da Călin Nebunul se uită și vede-un voinic ca și dânsul, legat cot la cot de-un copac; și când o văzut că s-o pornit Călin Nebunul, el s-o smucit strașnic, încât a rămas mânila la copac și el a fugit.

Și ei merg, merg, pân-ce-ajung la poarta-mpăratului. Și era o poartă mare de fier, că nu era-n stare să treacă nime, afară de Călin Nebunul. Și el s-a suit pe poartă și-o zis zmeilor:

– Hai să vă iau câte pe unul de chică și să vă duc în ogradă.

Și lua tot câte unu și cu paloșul le tăia capul, până ce-o tăiat la toți. Și-o intrat în ogradă; da-mpăratul, de grozav zid și poartă ce-avea, ușile erau toate deschise. Călin Nebunul s-o suit sus pe scări, și scările erau de aur bătute cu diamant, și-o intrat în casă, unde dormea fata. Dar era lună și-o mândreață afară, și luna bătea în casă, unde dormea fata. Da fata era așa de frumoasă, decât de nepovestit. Călin Nebunul a sărutat-o și i-o luat inelul de pe mână și s-o dus. Când a ajuns la zmeii cei tăieți, li-o tăiat vârfurile limbilor la toți doisprezece și le-o pus în basma, și-o trecut poarta și s-o pornit la drum. A mers până ce-a ajuns la cazan. A putut prinde o zmeoaică și-a tăiet-o, da una a scăpat. Călin o luat pe degetu ista mic turta și pe celălalt cazanu cu carne, și-ntr-un hârb oleacă de foc, și s-o pornit la drum, și-o ajuns la Zori-de-ziuă și i-o dat o bucată de carne și-o bucată de turtă, l-o dezlegat și-o zis:

– Hai, du-te!

Mai merge el, ajunge la Miezu-noptii și-i dă și-ace-luia o bucată de carne și-o bucată de turtă, și-i dă drumul și-ace-luia.

Când a ajuns la De-cu-sară, era mai mult mort, de când era legat. Îi dă și-ace-luia o bucată de carne și de turtă și-i zice:

– Du-te, bre-n pace. Când a ajuns, n-o apucat a ațâța focul și soarele acu era sus. Frații lui atâta dormise, c-acu-ntrase mai de-un stânjen în pământ. Când s-o trezit, o zis:

– I, Călin Nebun! Lung-a mai fost noaptea asta!

Da Călin Nebunul nimica nu le-a povestit din ceea ce s-a petrecut cu dânsul noaptea. A pregătit ei iar să se pornească, și-o zvârlit tot Călin Nebunul arcul, și-o mers și așa pân-la pădurea de aur. Când o ajuns acolo, li-o zis Călin Nebunul așa:

– Fraților, voi nu-ți putea trece-n pădurea asta. Faceți-vă voi o colibă aici, și stați să mă duc eu singur.

Așa, el s-o pornit. Când o ajuns în mijlocul pădurii cei de aur, fata cea mare a-mpăratului făcea de mâncat zmaului ei.

– Bună vreme, fată de-mpărat!

– Mulțămesc d-tale, Călin Nebun. De numele d-tale am auzit, dar a vedea nu te-am văzut. Da fugi, că dac-a veni zmaul, te ucide.

– Da cât mănâncă zmăul tău?

Fata zice:

– Patru cuptoare de pâne, patru vaci fripte și patru antaluri¹ de vin.

Zice:

– Ia să văd eu de-oi putea mânca.

Se pune Călin Nebunul și mănâncă toate.

Iacă, vine și zmăul.

– Bună vreme, câne de zmău!

– Mulțămesc, Călin Nebun.

– Am venit să iau pe fată. Hai, hai la luptă!

– Stai să mănânc ceva.

– Da, că, zău, eu ți-am mâncat mâncarea.

– Cu-atât mai bine, zice, eu sunt ușor și tu ești greu.

Și se iau la luptă și se luptă, și-l omoară Călin Nebunul. Pe urmă, zice fetei:

– Rămâi aici, că mă duc să scot cele două surori ale tale.

Și se pornește. Ajunge-n mijlocul pădurii cei de argint. Fata cea mijlocie făcea de mâncat ș-aceea. Da el cum a văzut-o, i-a căzut strașnic de dragă.

– Bună vreme, fată de-mpărat!

¹ *Antal* – butoi, poloboc.

– Mulțămesc d-tale, Călin Nebun. De numele d-tale am auzit, d-a vedé nu te-am văzut.

Da și Călin Nebunul era frumos și fetei i-a căzut drag. Da fata-i zice:

– Fugi, că dac-o veni zmăul, te ucide!

– Da cât mănâncă zmăul?

– Opt cuptoare de pâne, opt vaci fripte și opt antaluri de vin.

– Adă-ncoace să văd, oi putea mânca?

Și mănâncă tot.

Iacă, vine și zmăul.

– Bună vreme, câne de zmău.

– Mulțămesc, Călin Nebun.

– Hai la luptă!

– Stai să mănânc ceva.

– Că eu ți-am mâncat mâncarea!

– Mi-o fi mai ușor la luptă.

Și se iau, se luptă și se luptă, și-l omoară Călin Nebunul.

Da lui așa-i era de dragă fata, de-o luat-o cu dânsul la pădurea de aramă. Când a ajuns în mijlocul pădurii, ș-aceea făcea de mâncat. Aceea nu-l știa, da văzându-l cu soră-sa, o-nțeleș.

– Unde-ți este bărbatul tău?

– La vânat, Călin Nebun. Da fugi, c-aista te omoară!

– Cât mănâncă el?

– Douăsprezece cuptoare de pâne, douăsprezece vaci fripte și douăsprezece antaluri de vin.

– Ia să văd, eu oi mânca?

Mănâncă Călin Nebunul, mănâncă, când, la un antal de vin, nu-l putea bea, și zice-așa: „Cu atâta-i mai tare zmaul decât mine”. Iacă, vine și zmaul.

– Bună vreme, câne de zmau!

– Mulțămesc dumitale, Călin Nebun!

– Am venit să-ți iau pe fată.

– Ba pe fată nu-i lua-o.

– Hai la luptă!

– Numai să mănânc ceva.

– Eu demâncatul ți l-am mâncat.

– Eu oi fi mai ușor tu mai greu.

– Hai la luptă!

– Hai!

Se luptă, se luptă, cât de cât să nu se deie zmaul.
Zice zmaul:

– Hai, eu m-oi face o pară roșă, tu te fă o pară verde.

Da el cu asta a greșit, că para roșă-i mai moale, para verde-i mai tare.

Iacă, trecu pe-acolo o cioară, pe sus, și-i zice zmaul:

– Cioară, cioară, moaie-ți aripa ta-n apă și stinge para asta verde.

Da Călin Nebunul zice:

– Împărate prea-nălțate, moaie-ți aripa ta-n apă și stinge para asta roșie.

Cioara, când a auzit, știi d-ta, a urcat-o, îndată s-o dus. După ce-a udat-o, a-nceput a ciupi dintr-însa, ș-atâta sânge a-nceput a curge, de îmblai până-n genunchi.

De-acolo, el s-a luat cu fetele și s-a pornit. O ajuns în pădurea de aur și-o luat pe cea mare și s-o pornit, ș-o ajuns la frații lui. Ș-o zis așa:

– Fraților, pe astea două le-ți lua voi, da asta mijlocie e-a mea. Și s-o culcat să doarmă. Și frații s-o sfătuit așa: ca să-l omoare nu se putea, da să-i taie picioarele, și să ieie fetele și să se ducă la-mpăratul, și să zică că ei le-au scos. Și i-o tăiet picioarele când dormea, ș-o luat fetele și s-o pornit. Așa era de trudit de lupte, încât n-o simțit când i-au tăiet picioarele. În zori de ziuă, se trezește el, se vede făr-de picioare. Ce să facă? Da picioarele i le-o luat de acolo, că altmintrelea el le-ar fi pus, că era năzdrăvan. S-o luat el încetișor ș-o intrat în pădurea ast' de aur. A mers vo trei zile și vo trei nopți, ș-a ajuns la un palat așa de frumos, de nu te-ndurai să te uiți la